

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/218/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214329
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712214329.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSŤ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, IČO: 00 166 073, v konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 15C/202/2012-74 zo dňa 31. 07. 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie súdu sa opiera o ust. § 103, § 104 ods. 1, 2 O. s. p. Obligatórne uplatnenie nároku na náhradu škody u povinného subjektu nie je delenou právomocou v zmysle § 8 O. s. p. Predbežné prerokovanie nároku je v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci vo vymedzených prípadoch nevyhnutným predpokladom toho, aby žalobca mohol byť v konaní pred súdom úspešný. Predstavuje zároveň sui generis podmienku konania o nároku na náhradu škody podľa predmetného zákona v konaní pred súdom. Súd postupoval podľa § 104 ods. 2 O. s. p. Mal zato, že predmetný nedostatok podmienky konania spočívajúci v tom, že žalobca súdu nepreukázal predbežné prerokovanie jeho nároku podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je nedostatok odstrániteľný, a preto vykonal opatrenia na odstránenie nedostatku podmienky konania. Súd žalovaného vyzval, aby mu oznámil, či a keď bola žalobcom podaná písomná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku v konkrétnej veci s totožnou výškou škody a ohľadne totožného dlžníka, pod akou spisovou značkou sa konanie u nich vedie, ak sa vedie, či už bol nárok žalobcu predbežne prerokovaný, prípadne či sa o ňom rozhoduje a zároveň súd požiadal žalovaného o zaslanie kópie žiadosti žalobcu. Žalovaný zasial súdu podanie, v ktorom uviedol, že nevedol osobitný spis pre každú podanú žiadosť, ale nakoľko tieto žiadosti boli doručené so sprievodnými listami v dňoch 23. 04. 2012, 27. 04. 2012, 30. 04. 2012, 25. 05. 2012, 30. 05. 2012, 25. 09. 2012, riešil osobitne jednotným postupom objem žiadostí doručený spoločne k tomu istému dňu. Nie je možné predložiť súdu kópiu konkrétnej žiadosti o predbežné prerokovanie. Žalobca neposkytol v rámci predbežného prerokovania požadovanú súčinnosť potrebnú pre prerokovanie jeho nároku, čím bol proces predbežného prerokovania fakticky zmarený. Ministerstvo spravodlivosti SR nepovažuje nárok žalobcu za predbežné prerokovaný a zdôrazňuje, že dôkazné bremeno v smere preukázania predbežného nároku je na strane žalobcu. Žalobca na výzvu súdu oznámil, že nedisponuje rovnopisom návrhu na predbežné prerokovanie nároku, ktorý podal žalovanému osobne do podateľne, pričom žalovaný potvrdil prijatie individuálneho návrhu. Žalobca žiadal, aby súd ako dôkaz v konaní vykonal oboznámenie sa s príslušným spisom žalovaného. Súdu je pripravený poskytnúť jednotnú databázu obsahujúcu celkovo 43.597 návrhov. Vzhľadom na uvedené podľa názoru súdu nebolo možné nedostatok podmienky konania odstrániť a z toho dôvodu postupoval podľa § 104 ods. 2 O. s. p. a konanie zastavil. Súd opätovne poukazuje na skutočnosť, že

nevyhnutným predpokladom, aby navrhovateľ mohol byť v konaní pred súdom úspešný, je predbežné prerokovanie nároku podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Súd sa pokúsil tento nedostatok odstrániť výzvami adresovanými žalobcovi. Tento na základe výziev súdu doložil do konania nejaký zoznam návrhov, ktoré mali byť podané na predbežné prerokovanie nároku odporcoví, avšak tento, hoc aj opatrený odtlačkom podacej pečiatky žalovaného, nie je dôkazom, že každá jednotlivá vec predložená v zozname bola skutočne žalovanému na predbežné prerokovanie nároku predložená. Pokiaľ žalobca aj uviedol, že je pripravený poskytnúť žiadosti v elektronickej forme, doposiaľ tak neurobil. Ide o sporové konanie, kde dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, a to platí aj vo vzťahu k splneniu osobitnej podmienky konania spočívajúcej v predbežnom prerokovaní nároku. Zároveň súd poukazuje aj na vyjadrenie žalovaného, ktorý vo svojom podaní uviedol, že dôkazné bremeno je na strane žalobcu a nemôže zaťažovať žalovaného, ktorý nemôže jednoznačne potvrdiť, že jednotlivé uplatnené nároky boli aj predmetom doručených žiadostí o predbežné prerokovanie. Súd preto konanie podľa § 104 ods. 2 posledná veta O. s. p. zastavil. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p.

Voči citovanému uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., účastníkovi konania sa postupom odňala možnosť konať pred súdom, keď rozhodoval vylúčený sudca. Súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil s tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Prvostupňový súd na základe vykonaného šetrenia, nie však dokazovania, dospel k záveru, že žalobca pred podaním návrhu nepodal na príslušnom orgáne žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú si uplatňuje v tomto konaní. Uvedené zistenie je však nesprávne. Žalobca na ministerstve spravodlivosti podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku o náhradu škody. Uvedenú skutočnosť preukázal tým, že predložil súdu zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti SR potvrdilo. Navyše žalobca (správne má byť uvedený žalovaný - poznámka odvolacieho súdu), za ktorého koná práve ministerstvo spravodlivosti, skutočnosť, že by žalobca v tejto konkrétnej veci nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku v rovnakom rozsahu ako je obsahom žaloby, nikdy nenamietalo a táto otázka nie je v konaní spornou. Žalobca viackrát súdu označil dôkaz, ktorý žiada v tomto konaní vykonať, a to oboznámenie sa s príslušným spisom Ministerstva spravodlivosti SR. K podanej žiadosti o predbežné prerokovanie súd však tento dôkaz vôbec nevykonal a návrh žalobcu celkom ignoroval. Na tomto základe dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Prvostupňový súd tak bez skutočného zistenia dospel k záveru, že žiadosť o predbežné prerokovanie v konkrétnej veci nebola podaná. K danému záveru prvostupňový súd nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybnosti o tejto skutočnosti, ktorú si zároveň sám založil. K naplneniu pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. V danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdzuje aj žalovaný v obsahu svojich vyjadrení.

Zároveň žalobca zdôrazňuje, že v tejto veci rozhodoval vylúčený sudca. Žalobca uskutočnil podanie obsiahnuté v texte žaloby, ktorým upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie, je potrebné z konania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd nevzhliadol z označených skutočností dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v očiach žalobcu a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. V tejto súvislosti upozorňuje na rozhodnutia slovenských, ako aj medzinárodných súdov, majúci za to, že názor krajského súdu vo veci nestrannosti je v rozpore s rozhodovacou praxou iných krajských súdov, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Poukazuje tiež na to, že žalobca podal ústavnú sťažnosť pre porušovanie jeho práva na nestranný súd, ktorej výsledkom bude zrušenie rozhodnutia krajského súdu. Nebolo a nie je prípustné, aby konanie pokračovalo ústnym pojednávaním, v ktorom vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca. V konaní je možné uskutočniť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Konečné rozhodnutie vo veci súdom (vylúčeným sudcom) neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., proti ktorému legálne pripustil odvolanie. Žalobca podáva proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odvolanie, pričom v čase podania odvolania o zamietnutí žaloby nebolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Súd sa nedostatočne oboznámil s podmienkami, za ktorých je možné viesť konanie a ignoroval žiadosť žalobcu o odročenie nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu. Súd vychádzajúc z mylného skutkového

stavu bez oboznámenia sa s obsahom predloženej ústavnej sťažnosti nesprávne aplikoval ust. § 101 ods. 2 O. s. p. a viedol pojednávanie, na ktorom za neprítomnosti žalobcu meritórne rozhodol. V žiadosti sa pritom zdôrazňovalo, že žalobca trvá na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní, avšak na takom, ktoré bude vedené nestranným sudcom na nestrannom súde. Žalobca sa nemal možnosť vyjadriť k tvrdeniam žalovaného, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Konceptia spravodlivého súdneho konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, v ktorom strany musia mať možnosť nielen predložiť dôkazy, ale zároveň sa oboznámiť so všetkými predloženými dôkazmi alebo stanoviskami a vyjadriť sa k nim s cieľom ovplyvniť súdne konanie. Súd rozhodol bez toho, aby umožnil žalobcovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu, vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam veci. Žalobca ako strana konania nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k takýmto dôkazom a prednesom vyjadriť a sám nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich protitvrdení. V súvislosti s rozhodnutím o trovách konania poukazuje na to, že žalovaná použila na dopravu neprimeraný cestovný prostriedok a tieto náklady nie sú nevyhnutné a účelné na bránenie práva. S poukazom na uvedenú argumentáciu a vytknuté procesné chyby žiadajú, aby odvolací súd zrušil rozsudok Okresného súdu Martin zo dňa 10. 06. 2013 sp. zn. 10C 251/2012 a vrátil vec tomuto súdu na opätovné prejednanie.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnuté uznesenie na základe podaného odvolania v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) napadnuté uznesenie zrušil v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p., odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na rozporuplný obsah odvolania žalobcu, keď nie všetky odvolacie námietky sa dotýkajú výroku a odôvodnenia napadnutého uznesenia. Žalobca zrejme tým, že podáva hromadné podania, dostatočne nerozlišuje medzi jednotlivými rozhodnutiami súdov. V odvolaní poukazuje na rozhodnutia a skutočnosti, ktoré v súdnej veci nenastali. Konkrétne krajský súd udáva, že v danej veci nedošlo k zamietnutiu návrhu žalobcu. Rovnako neboli žalovanej priznané trovy konania. V danej veci nebolo nariadené pojednávanie, z čoho logicky vyplýva, že potom sa ani žalobca nemohol domáhať odročenia (nenariadeného) pojednávania a nemohla mu byť jeho neodročením odňatá možnosť konať pred súdom. Rovnako nebol podaný v danej veci ani návrh na prerušenie konania. Krajský súd považuje podávanie takýchto podaní zo strany právneho zástupcu žalobcu za neetické a neprofesionálne, v rozpore so zásadami výkonu advokácie.

Z uvedených dôvodov sa krajský súd bude zaoberať iba tými odvolacími námietkami žalobcu, ktoré súvisia s vydaným napadnutým rozhodnutím a predchádzajúcim procesným postupom súdu. V tomto smere ide o námietku účastníka, že okresný súd zistil nedostatočne skutkový stav veci a nesprávne vec právne posúdil, keď mal za to, že nedošlo k podaniu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, ako aj námietkou, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca.

Podľa ust. § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

V zmysle ust. § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., príslušný orgán neprihliada na žiadosť, ak žiadosť nemá náležitosti podľa odseku 1 a poškodený na výzvu príslušného orgánu v určenej lehote neodstránil

nedostatky žiadosti. Tým nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde.

Z citovaných ustanovení je nepochybné, že je povinnosťou poškodeného účastníka, ktorý si chce uplatniť ujmu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, predtým, ako sa obráti so svojím nárokom na súd, podať žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na príslušnom orgáne, ktorým je nepochybne, ako to správne skonštatoval prvostupňový súd, Ministerstvo spravodlivosti SR. Ide o osobitnú podmienku konania sui generis, splnenie ktorej súd skúma z úradnej povinnosti.

Možno dať okresnému súdu za pravdu, že žalobca na viaceré výzvy žiadosť ako takú, s obsahom, ako mala byť podľa jeho tvrdenia podaná na Ministerstve spravodlivosti SR, nepredložil. Z toho však nemožno vyvodiť záver o neunesení dôkazného bremena.

Žalobca navrhol na preukázanie svojho tvrdenia vykonanie dôkazu, a to pripojenie príslušného spisu Ministerstva spravodlivosti SR, vo vzťahu ku konkrétnym účastníkom a predmetu konania.

Za vykonanie dôkazu je zodpovedný súd. Súd nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi, pokiaľ nie sú potrebné pre zistenie skutkového stavu veci. To však v danom prípade nemožno konštatovať. Navrhnutý dôkaz bol spôsobilý preukázať alebo vyvrátiť tvrdenie žalobcu, že bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku v totožnej veci totožných účastníkov. Okrem uvedeného ide o skúmanie podmienok konania, kde sa prejavuje princíp oficiality.

Krajský súd poukazuje aj na ust. § 120 ods. 3 O. s. p., ktoré dáva súdu možnosť osvojiť si skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov.

V súdnej veci žalobca tvrdí, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku podal, žalovaný toto jeho tvrdenie nerozporuje, naopak udáva, že k doručeniu žiadosti zo strany žalobcu došlo v dňoch 23. 04. 2012, 27. 04. 2012, 30. 04. 2012, 25. 05. 2012, 30. 05. 2012, 25. 09. 2012. Ministerstvo spravodlivosti SR nevedlo osobitný spis pre každú podanú žiadosť, ale riešilo osobitne jednotným postupom objem žiadostí doručených spoločne k tomu istému dňu. Na základe tohto kritéria bolo vytvorených osem spisov, predmetom ktorých boli žiadosti uvedené v ôsmich sprievodných listoch. Vzhľadom na uvedené nie je možné predložiť súdu kópie konkrétnych žiadostí.

Hoci žalovaný ďalej udáva, že žalobca neposkytol v rámci predbežného prerokovania požadovanú súčinnosť a neodstránil nedostatky žiadostí, a preto Ministerstvo spravodlivosti SR nepovažuje nárok za predbežne prerokovaný, žalovaný potvrdil tvrdenie žalobcu, že k podaniu žiadostí došlo.

Hoci tu môže vznikať pochybnosť o tom, či žiadosť bola podaná kvalifikovane, t. j. čo do dôvodu a výšky uplatnenej v žalobe, táto otázka je verifikovateľná pripojením príslušného spisu Ministerstva spravodlivosti SR, ktorý dôkaz žalobca navrhol. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na poznatok zistený v inej veci totožných účastníkov, že Ministerstvo spravodlivosti SR bolo schopné poskytnúť súdu kvalifikovanú informáciu o podanej žiadosti, jej predmete a najmä výške uplatnenej škody a nemajetkovej ujmy vo vzťahu ku konkrétnej veci (napr. vec vedená pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 18C/250/2012).

Je potrebné vychádzať zo zmyslu a účelu zákona č. 514/2003 Z. z.. Vyššie citované ustanovenia, ktoré upravujú povinnosť predbežného prerokovania nároku, sú nejednoznačné a nedôsledné. Účelom konania o predbežnom prerokovaní nároku nie je vydanie rozhodnutia, ale len pokus o mimosúdne urovanie. Pokiaľ ide o podmienku predbežného prerokovania nároku ako podmienku poskytnutia súdnej ochrany, posudzovanie tejto podmienky nemôže byť príliš formalistické, čo by viedlo k odmietnutiu spravodlivosti.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na znenie novelizovaného ust. § 16 ods. 2 vety za bodkočiarkou zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení účinnom od 01. 01. 2013), podľa ktorého aj v prípade neodstránenia nedostatkov žiadosti nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde. Uvedenú skutočnosť okresný súd pri svojom rozhodovaní zrejme prehliadol. Pre vecné prejednanie nároku na súde je v zmysle uvedeného postačujúce preukázať podanie žiadosti, jej obsah nie je rozhodujúci.

Z uvedených dôvodov krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojich podaniach opakovane poukazuje, že žiadny zo sudcov Okresného súdu Martin nemôže vec prejednať a rozhodnúť pre jeho predpojatosť založenú na skutočnosti, že Okresný súd Martin zapríčinil svojím nelegálnym konaním (nesprávnym úradným postupom) vznik škody.

Krajský súd poukazuje na to, že tento odvolací dôvod je rovnaký a žalobca ho už použil v jeho prvom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu. K tomuto odvolaciemu dôvodu krajský súd zaujal právny záver (viď uznesenie Krajského súdu Žilina č. k. 7Co 48/2013-60 zo dňa 30. apríla 2013). Z tohto dôvodu sa krajský súd opätovne k uvedenému odvolaciemu dôvodu nevyjadruje.

Povinnosťou okresného súdu bude vec prejednať a rozhodnúť.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok prípustný nie je.